

FARMAKOGENEETTINEN PANEELI

Tietoa potilaalle

Farmakogeneettinen tutkimus (B-PGx-D)

Jokainen ihminen on yksilöllinen, joten ihmisen perimässä on eri henkilöiden välillä runsaasti pieniä eroavaisuuksia. Valtaosa näistä perimässä olevista eroavaisuuksista eli geneettisistä muutoksista on luonteeltaan harmittomia, mutta pienellä osalla on merkitystä sairauksien syntyyn tai lääkeshoidon vaikutuksiin. Yksilölliset perimässä olevat geneettiset muutokset voivat vaikuttaa lääkkeiden tehoon elimistössä sekä lisätä riskiä lääkkeiden aiheuttamiin vakaviin tai hengenvaarallisiin haittavaikutuksiin. Geneettiset muutokset voivat esimerkiksi nostaa tai pienentää lääkkeen pitoisuutta verenkierrrossa. Liian korkea lääkepitoisuus voi aiheuttaa haittavaikutuksia ja liian pieni pitoisuus voi vähentää lääkityksen tehoa. Farmakogeneettisellä tutkimuksella selvitetään lääkehoitoon vaikuttavia yksilöllisiä geneettisiä muutoksia. Farmakogeneettisen tutkimuksen tavoite on auttaa hoitavaa lääkäriä huomioimaan eri henkilöiden välillä olevia yksilöllisiä eroja lääkevasteessa, jolloin voidaan vähentää haittavaikutusriskejä ja parantaa lääkeshoidon tehoa. Lääkkeiden valintaan ja lääkeannoksen määrittämiseen vaikuttavat perimän muutosten lisäksi monet muutkin tekijät, kuten ikä, paino, sukupuoli, lääketyhteisvaikutukset ja muut sairaudet.

Farmakogeneettinen paneeli tarkoittaa farmakogeneettistä tutkimusta, jossa tutkitaan samanaikaisesti perimän usean eri geenin eli perintötekijän lääkehoitoon vaikuttavia geenimuutoksia. Farmakogeneettinen paneeli löytää ainoastaan lääkehoitoon vaikuttavia geenimuutoksia. Tutkimus ei kerro mahdollisesta perinnöllisestä alttiudesta erilaisiin sairauksiin.

Näytteenotto

Geenitutkimusta varten teistä otetaan tavallinen verinäyte erikseen tai yhdessä muiden laboratoriotutkimusten kanssa. Verinäytteenottoon ei vaikuta näytteenoton ajankohta, syöminen, juominen tai muut lääkitykset. Voitte varata ajan verinäytettä varten Varha-sovelluksesta tai internetistä (<https://www.tyks.fi/potilaille-ja-laheisille/hoidot-ja-tutkimukset/laboratorio-ja-naytteenoton-ajanvaraus>) tai laboratorion ajanvarauspalvelusta puhelinnumerosta 02 313 6321 (arkisin klo 7.00–14.30).

Geenitutkimuksen tulos

Tutkimuksen tulosta voidaan käyttää apuna lääkeshoidon valinnassa ja yksilöllisen lääkeannoksen määrittämisessä. Hoitava lääkäri käy geenitutkimuksen tuloksen läpi kanssanne ja suunnittelee lääkeshoidon tulosten perusteella. Mahdolliset lääkitysmuutokset tulee sopia yhdessä hoitavan lääkärin kanssa eikä muutoksia tule tehdä itsenäisesti ilman lääkärin ohjeistusta.

Geenitutkimuksen tulos liitetään myös OmaKanta-palveluun (<https://www.kanta.fi/omakanta>) kohtaan Laboratoriotutkimukset nimikkeellä B-PGx-D, Farmakogeneettinen paneeli. Koska tutkimuksessa saadaan tietoa hyvin monien lääkkeiden sopivimmasta annostuksesta, kannattaa tehdystä geenitutkimuksesta informoida hoitavaa lääkäriä aina uusia lääkkeitä aloittaessa.

Lisää tietoa lääkkeistä:

<https://www.terveyskyla.fi/laaketalo>